

ACTIEVE AFVALVOORLICHTING

Wijs mensen naar de prullenbak!

Robin Smit | PvdD

Robert Barker | PvdD

INLEIDING

Den Haag staat voor een fikse afvalopgave. In 2019 werd maar 31,9 procent van het afval gescheiden ingezameld¹. Het Rijk heeft de doelstelling dat dat in 2020 75 procent is². Om in de buurt te komen van deze doelstelling, zullen vele maatregelen moeten worden doorgevoerd. Dit voorstel richt zich op de communicatie.

Informatie over afvalscheiding is op dit moment goed beschikbaar, maar wel slechts op eigen initiatief. Je moet zelf op het idee komen informatie online op te zoeken om die tegen te komen. Als dit idee je nooit te binnen schiet en

je een nee/nee-sticker op de brievenbus hebt, kom je nooit gemeentelijke informatie over afvalscheiding tegen.

Indieners willen bewerkstelligen dat informatie over afvalscheiding niet alleen op eigen initiatief van de individuele Hagenaar te bereiken is, maar dat deze kennis ook regelmatig actief door de gemeente wordt verspreid. Zo kan de gemeente afvalscheiding actiever stimuleren.

PROBLEEMSTELLING

Het Rijk heeft de doelstelling dat we minder restafval verbranden en meer afval scheiden. De maatregelen hiervoor zijn vervat in het programma VANG: Van Afval Naar Grondstof - Huishoudelijk Afval. Wie de website van VANG bezoekt kan er niet omheen: in 2020 zouden Nederlanders per persoon nog maar 100 kilo restafval per jaar dienen te produceren, en zouden ze 75% van hun afval moeten scheiden². De motivatie hiervoor is dat afval vermijdbaar is en ontstaat door verkeerde keuzes van onder meer consumenten, gemeenten, en afvalbedrijven - keuzes die volgens het Rijk veranderd kunnen worden³.

Ook de gemeente Den Haag heeft de doelstelling 'het aantal kilogram restafval per persoon te verlagen en het scheidingspercentage te verhogen'⁴. Helaas zijn de doelen van de gemeente

wel wat minder ambitieus dan die van het ministerie. Zo wil de gemeente dat het percentage afvalscheiding naar 40% stijgt in 2022⁵. Het college zegt deze keuze te hebben gemaakt, omdat het 'liever uitgaat van een haalbare doelstelling gebaseerd op de resultaten van de reeds uitgevoerde maatregelen tot nu toe'⁶.

De gemeente beargumenteert de 'onhaalbaarheid' van de 75% afvalscheiding grotendeels doordat gft-afval veelal niet gescheiden wordt ingezameld⁷. De gemeente Den Haag zamelt inderdaad relatief weinig gft-afval gescheiden in (zie grafiek 1)⁸. Dit percentage ligt al twintig jaar rond de 10%. Van de tien grootste gemeenten van Nederland doet alleen Amsterdam het op dit moment slechter.

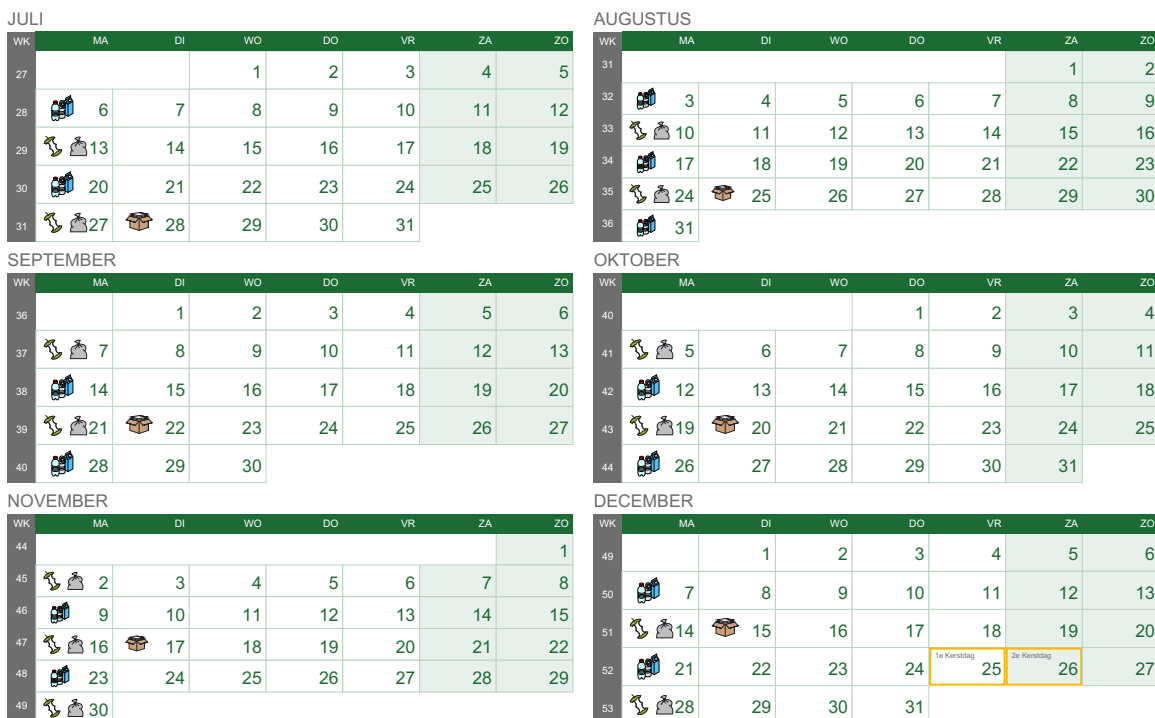
Het is echter niet alleen het GFT-afval waar de gemeente Den Haag op achterloopt. Ook bij oud papier loopt Den Haag al minstens 20 jaar achter op andere grote gemeenten (zie grafiek 2). Bij ongescheiden restafval zien we het omgekeerde: Den Haag heeft bijna de weinig benijdenswaardige topositie ingenomen bij het inzamelen van het meeste ongescheiden restafval (zie grafiek

3). Het percentage gescheiden ingezameld afval ligt in Den Haag bijgevolg erg laag (zie grafiek 4).

Het Haagse afvalbeleid draagt bij aan deze betreurenswaardige prestaties. Dit is verspreid over het Huishoudelijk Afvalplan 2016-2020⁹, de Kadernota Duurzaamheid¹⁰ en de Programmbrieven Duurzaamheid¹¹. Een belangrijk onderdeel van het afvalbeleid is educatie en communicatie over afval(scheiding). De gemeente geeft hier jaarlijks 200.000 tot 300.000 euro aan uit^{12,13}.

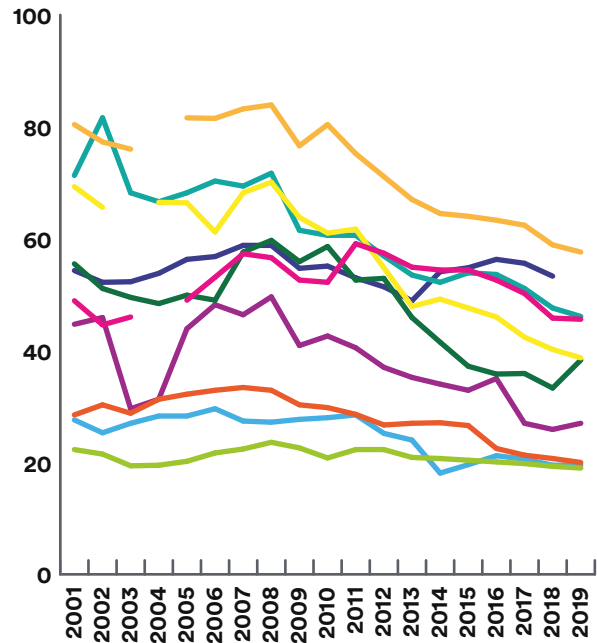
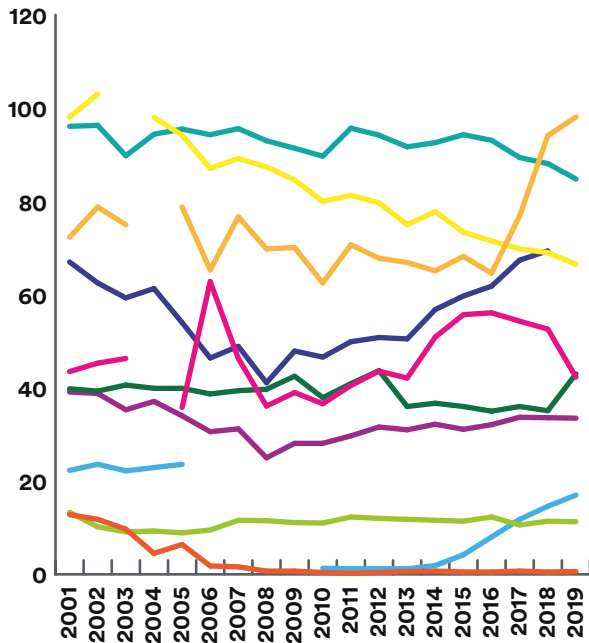
Communicatie

'De website van de gemeente en de afvalkalender vormen de basis van de communicatie over afvalscheiding in Den Haag', zo stelt de gemeente¹⁴. Hagenaren krijgen deze huisvuilkalender niet in de brievenbus, maar moeten zelf de weg vinden naar de juiste website en deze downloaden en printen, of afhalen bij een stadsdeelkantoor of bibliotheek¹⁵. De te downloaden huisvuilkalender vermeldt geen informatie over te scheiden afvalfracties, anders dan wanneer ze worden ingezameld (zie afbeelding 1). Indieners vinden dit een gemiste kans.

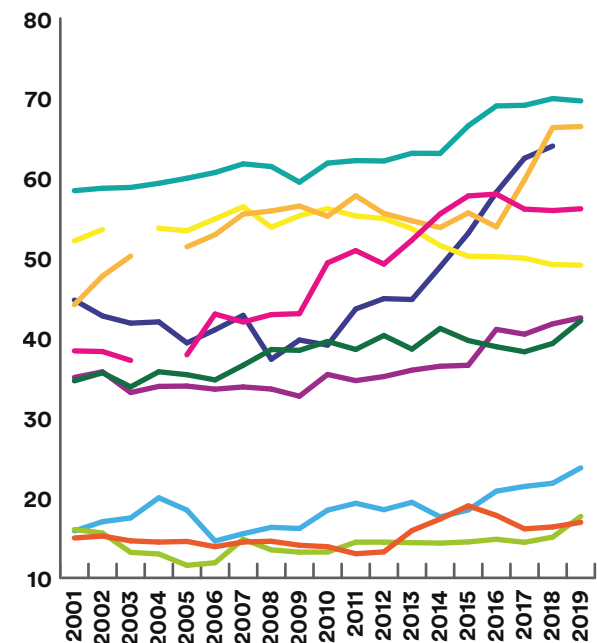
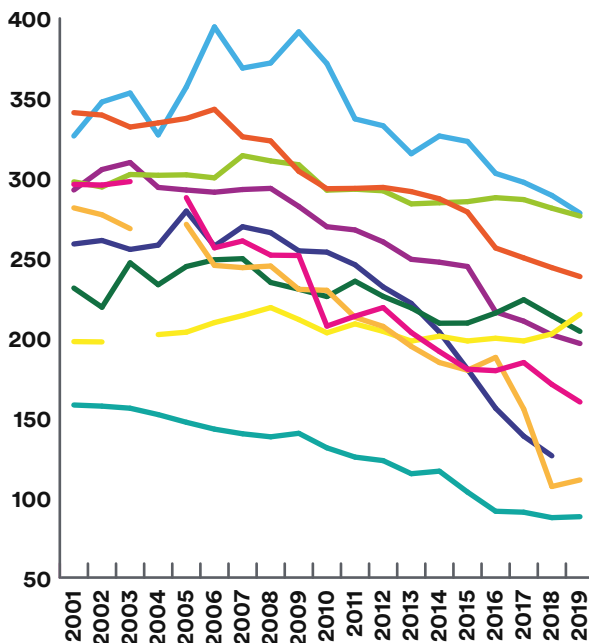

Afbeelding 1
De huisvuilkalender

Grafiek 1 Ingezameld gft-afval per inwoner (kg) **Grafiek 2** Ingezameld oud papier per inwoner (kg)

Grafiek 3 Ingezameld restafval per inwoner (kg) **Grafiek 4** Percentage gescheiden inzameling

— Almere	— Eindhoven	— Nijmegen	— Utrecht
— Amsterdam	— Den Haag	— Rotterdam	
— Breda	— Groningen	— Tilburg	

Een ander communicatie-initiatief van de gemeente is 'Haagse Handen'. Haagse Handen publiceert inspirerende berichten over Hagenaren die op een verantwoorde manier met hun afval omgaan, door bijvoorbeeld plasticvrij te leven. Hoewel indieners dit initiatief toejuichen, zet deze berichtgeving gezien het afvalscheidingspercentage nog onvoldoende zoden aan de dijk.

Een deel van het gemeentelijke educatie- en communicatiebeleid over afval(scheiding) bestaat uit lespakketten voor basis- en middelbare scholen¹⁶. Hoewel kinderen via school te weten komen over afvalscheiding, komen volwassen Hagenaren gemeentelijke informatie over afvalscheiding alleen tegen als ze er zelf actief naar op zoek gaan. Terwijl het natuurlijk juist de volwassen Hagenaren zijn, van wie we verwachten dat ze steeds meer afval zelf scheiden.

AANPAK

De afwachtende houding in het afvalbeleid volstaat kennelijk niet om Hagenaren te activeren hun afval vaker gescheiden aan te bieden. Door de aanpak van de gemeente blijft de gewenste gedragsverandering van alle Hagenaren afhankelijk van een eigen initiatief dat slechts weinig Hagenaren uit zichzelf ondernemen.

Gegeven de zeer grote achterstand van Den Haag op de landelijke doelstelling voor gescheiden afvalinzameling, menen indieners dat de gemeente Hagenaren actiever dan nu moet benaderen met informatie over afval(scheiding). Nieuwe inwoners, bewoners die binnen de stad verhuisd zijn, en huidige bewoners zouden vaker actief aangeschreven moeten worden over de afvalmogelijkheden op hun adres.

Welkom in Den Haag!

Op dit moment krijgen nieuwe bewoners waarvan het e-mailadres bekend is een welkomstmail met nadere informatie. Bewoners zonder e-mailadres krijgen een brief. Deze mail of brief bevat op dit moment alleen de ophaaldagen van het vuilnis. Het lijkt een kleine moeite

daarnaast te verwijzen naar de afvalscheidingsmogelijkheden op het betreffende adres. Bij de fysieke versie van het welkomstbericht is het zinniger een informatieve flyer toe te voegen. Ook verhuizers binnen de stad kunnen profiteren van deze informatie.

Vergelijkbare verzoeken kwamen al eerder uit de raad. Zo heeft de ChristenUnie/SGP in 2015 opgeroepen aan nieuwe bewoners een welkomstpakket met informatie over de lokale economie uit te reiken¹⁷. Vanwege een bezuinigingstaakstelling en de inzet op digitalisering was het college hier niet toe bereid.

Daarnaast heeft D66 in 2010 in drie schriftelijke vragen opgeroepen informatie over afvalscheiding bij de welkomstbrief voor nieuwe bewoners toe te voegen¹⁸. Om dezelfde redenen als hierboven genoemd was het college hier niet toe bereid. Wel heeft het college de bereidheid gevonden om het woord 'afvalscheiding' te noemen in een opsomming van onderwerpen waarover op de gemeentelijke website meer informatie te vinden is.

Goede voornemens

Ook huidige bewoners mogen af en toe herinnerd worden aan de afvalscheidingsmogelijkheden op hun adres. De huisvuilkalender zou daarom jaarlijks actief naar ieder huishouden moeten worden verstuurd, aangevuld met praktische informatie over afvalscheiding. Te denken valt aan welk afval in welke afvalstroom terecht zou moeten komen, of waar bewoners een gft-container kunnen aanvragen.

Op adressen waar gescheiden afvalfracties niet worden opgehaald, en waar een kalender dus niet de gewezen oplossing is, moeten bewoners worden geïnformeerd over waar ze hun afvalfracties gescheiden kunnen aanbieden, aangevuld met praktische informatie over afvalscheiding. Anders dan nu het geval is, zou deze informatie gericht moeten zijn op het individuele huishouden. Dit kan zorgen voor meer betrokkenheid.

De informatie over de afvalinzameling zou jaarlijks naar ieder huishouden moeten worden

verstuurd. Dit kan per post, per mail, of middels een ander door het college verkozen communicatiemiddel. Van belang is dat de informatie apart en geadresseerd wordt verstrekt, en niet wordt verstopt in huis-aan-huisbladen die inwoners met een nee-neesticker niet bereiken. Indieners menen dat de dramatische prestaties op het vlak van de afvalscheiding voldoende aanleiding geven voor deze intensivering.

FINANCIËN

De in dit voorstel genoemde maatregelen brengen extra kosten met zich mee. Indieners

stellen voor de extra kosten te dekken uit het educatie- en communicatiebudget over afval(scheiding). Hierin wordt voorzien door de afvalstoffenheffing.

Het is daarbij aannemelijk dat de kosten voor de afvalverwerking zullen dalen als de geïntensiveerde communicatie over afvalscheiding succesvol is. De verwerking van ongescheiden restafval is voor gemeenten namelijk relatief duur. Door meer gescheiden inzameling zou de afvalstoffenheffing kunnen dalen.

ONTWERP-RAADSBESLUIT

De gemeenteraad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen d.d. ..., gezien het voorstel van de raadsleden Robin Smit en Robert Barker, Partij voor de Dieren.

Besluit:

- I. De onder 'Aanpak' genoemde maatregelen op te nemen in het nieuwe Huishoudelijk Afvalplan:
 - a. Verhuizers naar of binnen Den Haag per brief te informeren over de afvalscheidingsmogelijkheden op hun nieuwe adres, inclusief praktische informatie over afvalscheiding;
 - b. Haagse huishoudens jaarlijks te informeren over de afvalscheidingsmogelijkheden op hun adres, inclusief praktische informatie over afvalscheiding en (indien toepasselijk) hun huisvuilkalender;
- II. Hiervoor financiële dekking te vinden in het educatie- en communicatiebudget over afval(scheiding).

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ...

De griffier,

De voorzitter,

Colofon

Robert Barker | Tekst

Robin Smit | Tekst

Pieter Groenewege | Tekst, vormgeving

Foto | Virginie Janssen

EINDNOTEN

- 1 Gemeente Den Haag. (2020). *Programmarekening 2019 (RIS305159)*, p. 26. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 2 Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (2020.) *VANG Huishoudelijk Afval*. Opgehaald van <https://www.vang-hha.nl/>
- 3 Ministerie van Infrastructuur en Milieu. (s.d.). *Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval: Herijking 2018-2020*. Opgehaald van <https://www.vang-hha.nl/>
- 4 Gemeente Den Haag. (2020). *Programmaproef duurzaamheid 2020 (RIS303503)*, p. 15. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 5 Gemeente Den Haag. (2020). *Programmaproef begroting 2020-2023 (RIS304372)*, p. 31. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 6 Gemeente Den Haag. (2019). *Beantwoording technische vragen Programmabegroting 2020-2023 (RIS303685)*, vraag 9 (Partij voor de Dieren). Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 7 Gemeente Den Haag. (2015). *Gewijzigd Voorstel van het college Huishoudelijk Afvalplan 2016-2020 (RIS288629)*, p. 20. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 8 CBS Statline. (2020). *Huishoudelijk afval per gemeente per inwoner*. Opgehaald van <https://opendata.cbs.nl/>
- 9 Gemeente Den Haag. (2015). *Gewijzigd Voorstel van het college Huishoudelijk Afvalplan 2016-2020 (RIS288629)*. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 10 Gemeente Den Haag. (2019). *Voorstel van het college inzake Kadernota Duurzaamheid (RIS301829)*. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 11 Gemeente Den Haag. (2020). *Programmaproef duurzaamheid 2020 (RIS303503)*. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 12 Gemeente Den Haag. (2019). *Beantwoording technische vragen Programmabegroting 2020-2023 (RIS303685)*, vraag 7 (Partij voor de Dieren). Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 13 Gemeente Den Haag. (2020). *Beantwoording technische vragen Programmarekening 2019 (RIS305435)*, vraag 239 (Partij voor de Dieren). Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 14 Gemeente Den Haag. (2015). *Gewijzigd Voorstel van het college Huishoudelijk Afvalplan 2016-2020 (RIS288629)*, p. 29. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 15 Gemeente Den Haag. (2020). *Huisvuilkalender*. Opgehaald van <https://www.denhaag.nl/>
- 16 Gemeente Den Haag. (2020). *Programmaproef duurzaamheid 2020 (RIS303503)*, p. 16. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 17 Grinwis, P. & Urban, B.J. (2015). *Welkom in de wijk (RIS294684)*. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>
- 18 Dander, T.U. (2010). *Schriftelijke vragen Afvalkalender in welkomstpakket nieuwe inwoners (RIS175429)*. Opgehaald van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/>